

Program cezhraničnej spolupráce
Maďarská republika-Slovenská republika
2007-2013

Budujeme partnerstvá

Európska únia
Európsky fond regionálneho rozvoja

Koordinované cezhraničné činnosti ochrany prírody pozdĺž maďarsko-slovenského úseku Dunaja
HUSK/1101/2.2.1/0133

50

Abov

Chránené územie sa nachádza v katastrálnom území Hurbanovo a pozostáva z dvoch častí, južnej - dolný Abov (124 m n. m.) a severnej - Horný Abov (117 m n. m.). Ide o pôvodne súvislý komplex pieskových dún tvorených viatymi vápnitými pieskami. Obe lokality spája poľná cesta. Na lokalite sa vyskytujú biotopy európskeho významu: Panónske travinnobylinné porasty na pieskoch a Suchomilné travinnobylinné porasty na vápnitých pieskoch.

Južnejšia z lokalít - dolný Abov, sa nachádza na južnom cípe piesočnej duny s vinohradmi. Severná časť územia - horný Abov, je vymedzená pieskovou dunou, vrátane pieskovne. Na úpätí svahov sú vinice, sady a malebné vinohradnícke domčeky „hajlochy“. Pre územie je charakteristická psamofilná vegetácia zastúpená typickými pieskomilnými druhmi.

Z hľadiska floristického z diagnostických druhov určujúcich charakter porastov sú zastúpené ruman roľný (*Anthemis arvensis*), ruman rusínsky (*Anthemis ruthenica*), piesočnica dúškolistá (*Arenaria serpyllifolia*), basia vlnokvetá (*Bassia laniflora*), smlz kroviskový (*Calamagrostis epigeios*), ploščicosemä lesklé (*Corispermum nitidum*), gypsomilka metlinatá (*Gypsophila paniculata*), stavikrv piesočný (*Polygonum arenarium*), silenka kuželovitá (*Silene conica*), syrénia sivá (*Syrenia cana*), ostropleva strapcovitá (*Tragus recemosus*), mliečnik chvojkový (*Tithymalus cyparissias*), kotvičnik zemný (*Tribulus terrestris*). Z indikačných taxónov sú to stoklas strechový (*Bromus tectorum*), prstnatec obyčajný (*Cynodon dactylon*) a kostrava pošvatá (*Festuca vaginata*).

Zastúpené sú tu jednoročné i trváce viacročné druhy udržiavajúce sa v piesku hlbokým koreňom. Pokryvnosť pieskomilných spoločenstiev nie je vysoká. Výnimkou sú niektoré sukcesné štádiá. Vysokú dynamiku a pokryvnosť má smlz kroviskový (*Calamagrostis epigeios*), ktorý pod povrchom zeme vytvára hustú spleť podzemkov a hustý zárasť znemožňuje kontakt diaspór ostatných druhov rastlín. Ide o expanzívny taxón, ktorého šírením dochádza k degradácii pôvodných spoločenstiev. Nezaťažená plocha je negatívne ovplyvnená prenikaním ruderálnych druhov z opustených vinohradov. Zo zaburinených plôch z opustených vinohradov sa šíri aj turanec kanadský (*Conyza canadensis*). V území je rozoznateľných niekoľko sukcesných štádií. Pás v susedstve opustených viníc je silne zaburinený a pôvodné pieskomilné druhy sú len slabo zastúpené. Poľná cesta v území má pomerne vysokú účasť iniciálnych druhov s menším podielom burín. Najtypickejším (najzachovalejším) je pás nad hranou pieskovej steny, kde sa koncentrujú psamofilné druhy s dominanciou gypsomilky metlinatej (*Gypsophila paniculata*). Pod stenou pieskovne, na strmom svahu pieskového zosuvu sa utvára zoskupenie charakteristické prítomnosťou druhov iniciálnych i pokročilých sukcesných štádií. Iničiálne štádiá obsadzujú len malý podiel povrchu a časté sú v nich druhy - portulaka zeleninová (*Portulaca oleracea*) a kotvičnik zemný (*Tribulus terrestris*), na suchých medziach aj stavikrv piesočný (*Polygonum arenarium*). Odlišnú skladbu má zárasť na dne

syrénia sivá
(*Syrenia cana*)

gypsomilka metlinatá
(*Gypsophila paniculata*)

ploščicosemä lesklé
(*Corispermum nitidum*)

pieskovej jamy, kde už je hladina podzemnej vody bližšie pod povrchom pôdy, takže i pri menšom kapilárnom zdvihu sa tu uplatňujú vlhkomilné dreviny – najmä topole (*Populus* sp.) a vrbý (*Salix* sp.).

Z hľadiska fauny sa na dotknutej lokalite a jej blízkom okolí vyskytujú okrem

iných i druhy teplomilné, obľubujúce piesčité substráty (provincia stepí – panónsky úsek). Piesková duna Abov predstavuje na nive rieky Žitavy významné refúgium druhov viazaných na obnažené piesky alebo biotopy postupne sukcesne zarastajúcich pieskov. Ako dokazujú práce niektorých autorov – Abov je známy predovšetkým ako entomologicky veľmi významná lokalita. Majzlan et. al.(2000) považuje Abov z hľadiska prírodných pomerov za jeden z najväčších viatych pieskových presypov na Slovensku. V roku 1999 autor so spolupracovníkmi na lokalite „Abov“ zistil napr. 175 druhov chrobákov (Coleoptera). Významným faktom je, že autor so spolupracovníkmi na Above zistil 7 nových druhov chrobákov pre entomofaunu Slovenska: *Xanthospaera barnevillei*, *Clambus pilosellus*, *Carpophilus mutilatus*, *Cryptophylus intege*, *Arthrolips piceus*, *Litargus balteatus*, *Anthicus bifasiatus*. Z ďalších ekozozologicky významných druhov autor uvádza napr.: *Parophonus complanatus*, *Perigona nigriceps*, *Choleva glauca*, *Catops westi*, *Glareis rufa*, *Blaps lethifera* a ďalšie. Z psamobiontných a psamofilných druhov autor napr. uvádza výskyt: *Amara fulva*, *Pseudoophonus griseus*, *Harpalus hirtipes*, *Masoreus wetterhalli*, *Psamodius pierotti*, *Dicronychus equiseti* a ďalšie. Z radu Mantodea bol zistený výskyt *Mantis religiosa*, z radu Dermaptera boli zistené 3 druhy a taktiež rovnako pri rade Blattodea. Z Orthoptera boli na Above zistené 3 druhy kobyliek (Ensifera) a 4 druhy koníkov (Caelifera). Krištín et al. (2004) na Above zistili celkom až 26 druhov rovnokridlovcov (Orthoptera), z toho 11 druhov kobyliek (Ensifera) a 15 druhov koníkov (Caelifera). Pozornosť si predovšetkým zasluhuje výskyt životaschopných populácií koníka stepného (*Acrida ungarica*) a koníka belasokridleho (*Sphingonotus caeruleus*). Z ekozozologického hľadiska je lokalita Abov významná pre výskyt koníkov - *Dociostaurus brevicollis*, *Myrmeleotettix antennatus*.

hniezdiská včelárika zlatého
(*Merops apiaster*)

Z druhov vtákov (Aves) európskeho významu na Above hniezdia napr. druhy (Lengyel un publ.): ľabtuška poľná (*Anthus campestris*), penicajarábá (*Sylvianisoria*), strakoš červenochrbtý (*Lanius collurio*) a datel' hnedkavý (*Dendrocopos syriacus*). Loviská tu má kaňa močiarna (*Cirrus aeruginosus*). Z druhov národného významu sú významné hniezdne kolónie brehule hnedej (*Riparia riparia*) a včelárika zlatého (*Merops apiaster*). Lokalita je známym hniezdiskom dudkov chochlatých (*Upupa epops*), vlhy hájovej (*Oriolus oriolus*), pipíšok chochlatých (*Galerida cristata*) a škovránkov poľných (*Alauda arvensis*).

Z ďalších druhov sa na lokalite vyskytujú myšiarka ušatá (*Asio otus*), hrdlička poľná (*Streptopelia turtur*), holub hrivnák (*Columba palumbus*), slávik krovinový (*Luscinia megarhynchos*), muchár sivý (*Muscicapa striata*), bažant poľovný (*Phasianus colchicus*), straka čiernozobá (*Pica pica*). Na ľudské stavby – tzv. „hajlochy“ je viazaný výskyt žltouchvosta domového (*Phoenicurus ochruros*) a hrdličky záhradnej (*Streptopelia decaocto*). Z cicavcov sa pravidelne vyskytujú zajac, srnec a liška.